

آس

مجموعه کتاب‌های آموزش ساده

سرشناسه: مؤمنی‌زاده، ابوذر
عنوان: املای اول دبستان (ویژه اولیاء و مربیان)
نام پدیدآور: ابوذر مؤمنی‌زاده
مشخصات نشر: تهران: انتشارات بین‌المللی گاج؛ ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری: ۸۸ ص. مصور.
فروست: این کتاب از مجموعه کتاب‌های آس گاج می‌باشد.
بها: ۱۰۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۹-۸۷۱-۳
وضعیت فهرست‌نویسی: فیای مختصر.
شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۷۱۶۶۳

توجه: به موجب ماده‌ی
۵ قانون حمایت از حقوق
مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب
۱۳۴۸/۱۰/۱۱ کلیه‌ی حقوق این کتاب برای
انتشارات بین‌المللی گاج محفوظ می‌باشد و هیچ
شخص حقیقی یا حقوقی حق استفاده از آن
را ندارد و متفلفین به موجب این
قانون تمت پیگرد قانونی
قرار می‌گیرند.

[ناشر: انتشارات بین‌المللی گاج]
[مدیر مسئول: مهندس ابوالفضل جوکار]
[معاونت علمی: مهندس محمد جوکار]
[مدیر تألیف: علیرضا مزرعتی]
[واحد پژوهش و برنامه‌ریزی کتاب‌های: آس]
[عنوان کتاب: املای اول دبستان - ویژه اولیاء و مربیان]
[شورای تألیف: علی پورامن - زهرا خراشادی‌زاده - مریم ایرانی - حمیده کشاورز - معصومه عبدی
سکینه حسینی - ناهید آذری - فریبا مظفری‌نیا - شیرین عباسقلی‌نژاد - بهمن نجاری]
[مؤلف: ابوذر مؤمنی‌زاده]
[صفحه‌آرایی: محمد یوسفی] + [اجرا: سانا عاشقی - الناز دارانی - فرزانه رجبی]
[گوینده: سعیده علی‌پور]
[کارتونیست: مجید باقرزادگان] + [طراح جلد: منصور سماواتی]
[مدیر چاپ: علی مزرعتی] + [لیتوگرافی، چاپ‌خانه و صحافی: گاج]
[توبت چاپ: اول (۱۳۹۷)] + [شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه]
[دفتر مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، بین چهار راه ولیعصر (عج)
و خیابان فلسطین، شماره ۹۱۹] + [تلفن: ۶۴۲۰ - ۰۲۱]
[سرویس پیام کوتاه (SMS): ۱۰۰۰۴۲۵]
[صندوق پستی: ۳۷۷ - ۱۳۱۴۵]
[پایگاه اینترنتی: www.ga.ir]
[قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان]

مقدمه مؤلف

♦♦♦♦ حرف‌های خودماني مامان و بابايي

والدين عزيز، يکي از مهارت‌های پایه و اساسی برای یادگیری مهارت نوشتن دانش‌آموزان در دوره‌ی ابتدایی، به‌ویژه در پایه‌ی اول دبستان، املاست. آشنایی با روش‌های یادگیری املا در فرایند آموزش و کسب مهارت‌های دیگر بسیار ضروری است. پرورش و تقویت مهارت املانویسی به سواد خواندن و نوشتن در کودک می‌انجامد.

♦♦♦♦ اهداف آموزشی در املا

♦ یادگیری شکل صحیح کلمه‌ها و جمله‌ها
♦ تقویت حافظه‌ی شنیداری و هماهنگی بین حرکات چشم، دست، گوش، مغز و ...

♦ تقویت حافظه‌ی دیداری و افزایش تمرکز و دقت دانش‌آموز؛

♦ پیمودن گام‌های پایه و اصولی در پرورش مهارت درک مطلب و نوشتن آن؛

♦ یادگیری دقیق و صحیح کلمات و جملات و افزایش مهارت‌های زبانی (آموزش با گسترش دایره‌ی واژگان دانش‌آموز).

مهارت املانویسی، جانشین کردن صورت نوشتاری حروف، کلمه‌ها و جمله‌ها به‌جای صورت آوایی آن‌هاست. مواردی که در بالا ذکر شد، بخشی از اهداف مهم مهارت املانویسی است. پس آن را جدی بگیرید و موانعی که موجب اختلال کودک در مسیر یادگیری صحیح می‌شود، رفع کنید.

والدين عزيز، دانش‌آموز نخست باید به‌خوبی گوش دهد و با تقویت حافظه‌ی شنیداری می‌تواند کلمه‌ها را تشخیص دهد و جمله را درک کند. گاهی دانش‌آموز به‌رغم تلاش‌ها و آموزش‌های معلمان و والدینش نمی‌تواند کلمه‌ها را به‌خوبی بنویسد. به یاد داشته باشید که باید در پی کشف دلیل آن باشید. کودک شما، باهوش است و مسائل پیرامونش را به‌خوبی درک می‌کند، فقط گاهی مواردی موجب اختلال در یادگیری او می‌شود.

♦♦♦♦ اختلالات املانویسی

♦ نارسا نویسی: موارد بسیاری در این زمینه دخیل است که موجب ضعف دانش‌آموز در زمینه‌ی مهارت املانویسی می‌شود، مواردی نظیر نامرتب‌نویسی، کم‌رنگ یا پرفشار نوشتن، زاویه‌دار نوشتن، کج یا راست نوشتن، فاصله‌های نامرتب بین کلمه‌ها و عدم حرکت مناسب انگشتان.

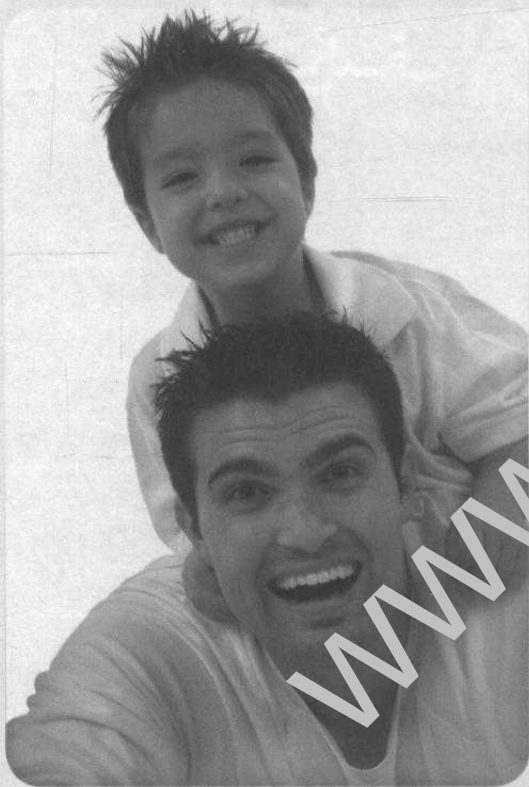
♦ حافظه‌ی دیداری: دانش‌آموز در به‌یادآوردن تصویر حروف ناتوان است؛ برای مثال واژه‌ی طوطی را توتی می‌نویسد.

♦ حافظه‌ی توالی دیداری: در این وضعیت در یک کلمه جای بعضی از حروف جابه‌جا می‌شود؛ برای مثال راسو به شکل سارو نوشته می‌شود.

♦ وارونه‌نویسی: دانش‌آموز کلمه را به شکل وارونه می‌نویسد؛ برای مثال باد را داب می‌نویسد.

♦ ضعف حساسیت شنوایی: دانش‌آموز در این وضعیت نسبت به شنیدن صداها حساس نیست؛ برای مثال زنبور را زنبور می‌نویسد.

♦ حافظه‌ی شنیداری: دانش‌آموز هنگام نوشتن املا، کلمه‌ای را نمی‌نویسد.

◆ آموزشی: این اختلال به عدم برخورداری صحیح و کامل دانش‌آموزان در کسب مهارت املانویسی برمی‌گردد. باید با آموزش اصولی این اختلال رافع کرد.

◆ دقت: دانش‌آموز به دلیل بی‌دقتی ممکن است سرکج‌ها، دندانه‌ها و نقطه‌ها را کم یا زیاد بنویسد.

◆ تمیز دیداری: این وضعیت وقتی اتفاق می‌افتد که جای نقطه‌ها در کلمه جابه‌جا شود؛ برای مثال جارو به صورت خارو نوشته می‌شود.

والدین عزیز، دقت کنید این موارد که ذکر شد بخشی از مشکلات و موانع فرزندان در یادگیری مهارت املانویسی است. موارد دیگری نیز در این بین مؤثرند، نظیر ناتوانی جسمی دانش‌آموز، نیاز به تقویت مهارت حرکتی در نقاط آسیب‌دیده، ضعف، وجود تفاوت بین زبان مادری و زبان نوشتاری، ایجاد ترس و اضطراب از درس املا از طریق آزمون نادرست این مهارت جذاب.

درمان این اختلالات بسیار مهم است. باید این موانع رفع شوند تا کودک در مسیر صحیح یادگیری و آموزش قرار بگیرد. با انجام بازی‌های ساده و مفروض می‌توان حافظه‌ی دیداری و شنیداری دانش‌آموز را تقویت کرد؛ نشان دادن تصاویر رنگی و پنهان کردن آن‌ها و پرسش و پاسخ‌هایی که بین کودک و والدین انجام می‌شود، ضبط صداهای مختلف و پخش آن‌ها و تشخیص آن صداها توسط کودک، دیدن اشیای اتاق و پنهان کردن آن‌ها و تلاش کودک برای یافتن آن‌ها، دیدن تصاویر حیوانات و پرندگان روی کارت‌های بازی و تلاش کودک در صحبت کردن راجع به آن‌ها، یافتن تصاویر حیوانات و اشیاء در یک تصویر بزرگ و شلوغ، بخشی از فعالیت‌های کمکی است. والدین عزیز، حتماً در این زمینه باید با یک کارشناس خبره مشورت کنید و با تشخیص به موقع نوع اختلال کودک، او را در مسیر صحیح یادگیری قرار دهید. با تشخیص درست و به موقع و فراهم کردن شیوه‌ی صحیح یادگیری می‌توانید به کودک خود این امکان را بدهید که از فرایند آموزش لذت ببرد.

◆◆◆ راهکارهای ساده اما اصولی در

تقویت املاي دانش‌آموزان

◆ پرورش و تقویت مهارت دست‌ورزی؛

◆ دقت به شیوه‌ی مشق‌نویسی (رونویسی)؛

◆ رعایت نوشتن حروف، کلمه‌ها و جمله‌ها روی خط زمینه؛

◆ رعایت اصول نگه‌داشتن مداد در دست و شیوه‌ی نشستن صحیح؛

◆ اطمینان از شناخت صحیح حروف الفبا؛

◆ اطمینان از نحوه‌ی تلفظ صحیح حروف توسط والدین و نیز خود دانش‌آموزان؛ و

◆ اجرای تمرین‌های خلاقانه و بازی‌محور و انجام بازی‌های آموزشی جذاب.

توجه: همان‌طور که می‌دانید در یادگیری املا سه عامل اساسی مؤثر است: ۱- شنیدن، ۲- تشخیص کلمه یعنی دیدن و تجسم آن، ۳- نوشتن کلمه و بازنویسی آن.

◆◆◆ یک گام ابتدایی اما کلیدی: مهارت

دست‌ورزی

مهارت دست‌ورزی، پایه و اساس مهارت‌های دیگر نوشتاری و نقاشی است. با تقویت این مهارت کودک به مرور زمان می‌تواند با تقویت عضلات ظریف ساعدگشتان، حرکات بسیار ظریف

انجام دهد. این مهارت به کودک در شیوه‌ی صحیح به‌دست گرفتن مداد کمک می‌کند. با پرورش مهارت دست‌ورزی و افزایش توانایی مهارت‌های حرکتی در کودک، او می‌تواند در تجربه‌ی حسی با محیط اطراف، خلاقانه‌تر برخورد کند. مچاله‌کردن کاغذ یا روزنامه به شکل سرگرم‌کننده، بازی با خمیر بازی یا گل مجسمه‌سازی، پیچاندن نخ دور قرقه، پرتاب حلقه‌های پلاستیکی روی تیرک‌های عمودی رد کردن مهره‌های توخالی از نخ، گذاشتن حلقه‌های رنگی در جای رنگی مربوط به خود و... از مواردی است که به تقویت این مهارت کمک می‌کند. در مهارت دست‌ورزی به مرور هماهنگی مناسبی بین حرکات دست، چشم و مغز ایجاد می‌شود و کودک در مسیر صحیح یادگیری قرار گرفته و از آموزش لذت می‌برد. کودک با فراگیری صحیح مهارت دست‌ورزی می‌تواند مداد را به شکل صحیح در دست گرفته و شروع به نوشتن کند. کودکی که این مهارت را درست نیاموخته باشد، با اختلال نارسا نویسی، درشت‌نویسی، کج‌نویسی

و بدخطنویسی مواجه می‌شود. این کودک، رغبتی به نقاشی و نوشتن ندارد. والدین عزیز، در کنار کودک خود باشید و این مهارت را به آن‌ها بیاموزید.

♦♦♦♦♦ کودک من چه موقع از املانویسی لذت می‌برد و این مهارت در او تقویت می‌شود؟

- ♦ رونویسی از مطالبی که کودک نسبت به آن‌ها اشتیاق دارد؛
 - ♦ خواندن متن‌های مناسب و تقویت مهارت خواندن در کودک؛
 - ♦ بهره‌گیری از روش چندحسی نظیر نوشتن با انگشت در فضا؛
 - ♦ نوشتن آگاهانه و خلاقانه به کمک حافظه؛
 - ♦ توجه به ارکان زبان‌آموزی به‌ویژه تقویت مهارت شنیداری؛
 - ♦ قرائت صحیح املا توسط والدین که موجب عدم خستگی و افزایش دقت در کودک می‌شود؛
 - ♦ راحت‌بودن صندلی یا جایی که کودک نشسته است؛
 - ♦ زمان مناسب برای املا گفتن (ساعتی از روز که کودک سر حال و باحوصله است)؛
 - ♦ مدت زمان مناسب برای قرائت یک املا (زمانی که کودک خسته و متن‌باشد)؛ و
 - ♦ ایجاد میل و رغبتی درونی در کودک برای پرورش مهارت املانویسی.
- والدین عزیز، گام‌های ابتدایی آموزش مهارت املانویسی را طوری بردارید که کودک، شما را در کنار خود ببیند و به این کار راغب باشد. در نحوه آموزش خود حتماً نحوه اشتباهات را به کودک حس نکنید به یک کار تکراری و طاقت‌فرسا دست زده است. به گاه حس آزارش حس کردید کودک خسته و بی‌حوصله شده، به او فشار نیاورید؛ شیوهی آموزش را تغییر دهید و با بازی‌های متنوع او را دوباره به فضای یادگیری برگردانید یا به او فرصت استراحت و لذت‌بردن از بازی‌های کودکانه دهید.

این کتاب، بر اساس برنامه‌ی آموزشی درسی دانش‌آموز تدوین شده و کوشیده‌ایم تمام نیازهای او را برآورده کنیم. حتماً دقت کنید که مهارت املانویسی به مرور زمان پرورش و تقویت می‌یابد؛ پس گام به گام و اصولی به آموزش کودک خود بپردازید. در کنار این کتاب، مجموعه کتاب‌های آس، کتاب املای دانش‌آموز را هم چاپ کرده که تمرین‌های خلاقانه و تازه برای یادگیری گام به گام دانش‌آموز در آن طراحی شده است. کتاب املای دانش‌آموز آس در کنار این کتاب، مجموعه‌ی کاملی از آموزش املانویسی، جمله‌نویسی و درک متن است.

♦♦♦♦♦ راهنمای استفاده از کتاب

نخست باید بگوییم با توجه به آن‌که ممکن است شیوه‌های مختلف املا گفتن موجب اختلال در یادگیری دانش‌آموز و دوگانگی آموزش در محیط خانه و مدرسه شود، ما در این کتاب به کمک فایل‌های صوتی که به وسیله‌ی تلفن همراه فعال می‌شود، در اختیار خانواده‌ها قرار داده‌ایم و کوشیده‌ایم شیوه‌ی صحیح املا گفتن را نیز آموزش دهیم.

♦ قابلیت شنیداری متن‌های کتاب با استفاده از کدهای QR: متن املای هر درس قابل شنیدن است. (طراحی فایل‌های صوتی براساس گام‌های مشخص آموزشی (پایه، مهارتی و نیز پایه - مهارتی) تعریف شده است.)

♦ انواع املای هفتگی، ماهانه و فصلی که هرکدام بر مبنای ساختارهای پایه، مهارتی و نردبانی نوشته شده است. شیوه‌ی نگارش املای هفتگی بر مبنای برنامه‌ی درسی آموزش و پرورش است. والدین عزیز، دقت کنید که املای هفتگی را بر مبنای هفته‌ای که بالای صفحه درج شده، برنامه‌ریزی کنید. این برنامه برای یک هفته‌ی کودک شما طراحی شده است. بعضی از هفته‌ها تمرین‌های مهارتی دو حرف گنجانده شده که با توجه به کل روزهای هفته باید در نظر گرفته شود. حتماً در کنار این کتاب، از کتاب املای دانش‌آموز آس هم استفاده کنید و همگام با هم پیش بروید تا دانش‌آموز از فرایند آموزش لذت ببرد. قبل از فعال‌کردن فایل‌های این کتاب، حتماً مطمئن شوید کودکان سرفصل‌های کتاب دانش‌آموز را فراگرفته است. توانایی در انجام این نوع املا، او را برای ورود بهتر به دنیای متن‌خوانی آماده می‌کند.

در املای هفتگی، بخشی به نام کلمه‌های پلکانی آمده که معزف کلمه‌هایی است که جنبه‌ی تکمیلی و کمکی در درک و دریافت بهتر از آن درس دارد و به او کمک می‌کند متن‌های بیشتری را بنویسد و بخواند. در املای هفتگی، بخشی به نام گام پایه - دیداری آمده که فقط کلمه‌های خاصی رنگی شده و کودک باید ابتدا بتواند آن‌ها را بنویسد و به جایگاهشان در جمله و متن دقت کند. این گام مهم، در جهت افزایش توانایی در نوشتن کلمه‌ی خاص و آگاهی از جایگاه آن کلمه است. به دنبال همین بخش، قسمت «گام پایه - ترکیبی» آمده که به نوعی «قل» «گام پایه - دیداری» است؛ در این بخش کودک باید به راحتی کلمه‌ها را بنویسد، بخواند و در متن جدید به کار ببرد. والدین عزیز، شما در روز آخر هفته، با خواندن کتاب‌های داستان که مناسب سن کودک است، دایره‌ی واژگانی او را ارتقا دهید. او را در فرایند آموزش و بازسازی و حتی خلق داستان دخیل کنید. مطمئن باشید ذهن خلاق کودک شما، زیباترین داستان‌ها را خلق می‌کند.

در پایان هر ماه، یک املای ماهانه و در پایان هر فصل یک املای فصلی آمده که به نوعی پوشش‌دهنده‌ی سنجش میزان یادگیری و توانایی کودک در زمینه‌ی نوشتن است. سعی کنید تمرین‌های ماهانه و فصلی را با کودک خود انجام دهید.

املای پایه به نوعی پرورش و تقویت گام‌های ابتدایی یادگیری مهارت املانویسی است. املای مهارتی، تمرین عملکردی کودک در اجرای آن تمرین‌هاست. در املای نردبانی کودک باید بتواند با دانشی که به مرور فرا می‌گیرد، متن‌های بهتر و زیباتر بنویسد.

والدین عزیز، به این نکته توجه کنید که کودک باید از نوشتن لذت ببرد. سعی نکنید با ارائه حجم انبوه اطلاعات در بازه زمانی کوتاه او را خسته کنید. یک جدول عملکردی بدون آن که کودک در جریان آن باشد، طراحی و میزان پیشرفت هفتگی او را یادداشت و ارزیابی کنید. اگر حس کردید در یک زمینه خاص به پیشرفت مورد نظر نمی‌رسد، موضوع را بررسی، با کارشناسان خبره مشورت و اختلالی را که در مسیر یادگیری اوست، رفع کنید.

♦♦♦ شیوه‌ی استفاده از کاربرگ ارزیابی عملکرد دانش‌آموز

والدین عزیز، گام به گام در پرورش و تقویت مهارت املانویسی همراه کودک خود باشید. برای بررسی دقیق وضعیت آموزشی و درمان اختلالات یادگیری کودک باید همیشه عملکرد او را ارزیابی کنید. عملکردهای آموزشی کودک با توجه به درس و نشانه‌ی مورد نظر و زمان یادگیری متفاوت است. در پایان هر هفته مولفه‌های ارزیابی را بررسی کنید و ببینید: اهداف و انتظارات آموزشی برآورده شده یا نه.

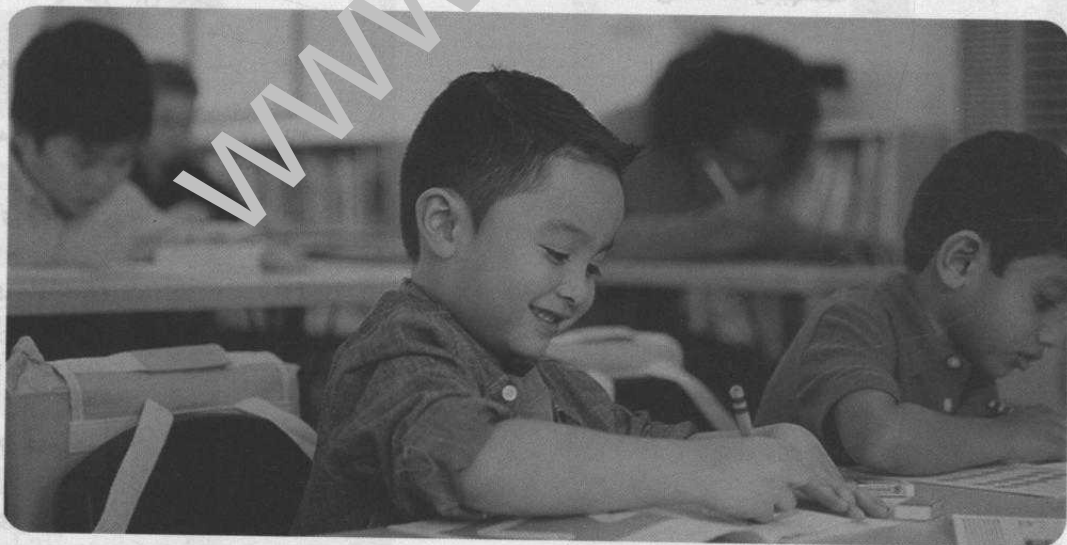
انتظارات و اهداف آموزشی: خ: خیل - خوب - ق: ق: قابل قبول - ن: نیازمند تلاش بیشتر
قرار گرفتن کودک در هر کدام از وضعیت‌های بالا مبین پیشرفت یا عدم پیشرفت هفتگی کودک است. برنامه‌ریزی آموزشی باید نسبت به وضعیت پیشرفت کودک تعریف شود. اختلالات یادگیری باید به کمک کارشناس یا مشاور خبره بررسی و درمان شود. هرگاه یک یا چند مورد از اختلالات یادگیری دچار ضعف یا اختلال شد، حتماً قبل از شروع برنامه‌ی هفتگی بعد نسبت به رفع آن اقدام داید.

والدین عزیز، در پایان هر هفته نظر توصیفی خود را بنویسید. این ارزیابی کمک ارزشمندی برای بهبود و تقویت مهارت املانویسی در کودکان است.

در پشت برگه‌ی ارزیابی عملکرد دانش‌آموز، گزارش فعالیت‌های هفتگی برای تقویت مهارت املانویسی و نوشتن است. برنامه‌ی تقویتی روزانه‌ای را که برای کودکان قرار است اجرا کند یادداشت کنید. این

برنامه، طبق وضعیت آموزشی کودک طراحی شود. گاهی املای خمیری مناسب تشخیص داده می‌شود و گاهی نیز املای مشارکتی یا... حتماً وضعیت کودک را به دقت ارزیابی و بعد نسبت به اجرای آن برنامه اقدام کنید. سعی کنید برنامه‌های آموزشی تکمیلی و تقویتی به شیوه‌ای باشد که کودک احساس خستگی و ملال نکند. برنامه‌ی روز جمعه را صرفاً با بازی‌های جذاب آموزشی پر کنید. سعی کنید در این روز زمان زیادی صرف آموزش نکنید. برنامه‌ی روزانه جهت تقویت و پرورش مهارت املانویسی بسیار سودمند است. او پس از مدتی از نوشتن لذت می‌برد و دفتر یادداشت روزانه‌ی گرانهایی از خاطرات و اتفاقات یا اندیشه‌های او شکل می‌گیرد.

در پایان هر هفته به جمع‌بندی برسید تا در هفته‌ی بعد با آمادگی کامل سیر آموزشی کودک را دنبال کنید. والدین عزیز، در تقویت و پرورش مهارت املانویسی استمرار و اشتیاق کودک برای یادگیری بسیار ضروری است. پس صبور باشید و همراه کودک خود دنیای زیبایی به او هدیه دهید.

هرگونه پیشنهاد و انتقاد و همچنین مشاوره درسی و سؤالات علمی خود را با مؤلفان این کتاب در میان بگذارید. برای این منظور می‌توانید همه روزه از ساعت ۱۶ تا ۱۸ با تلفن ثابت ۰۲۱-۶۴۳۴۴۳۶ تماس گرفته و یا با ارسال ایمیل به آدرس Acebook@gaj.ir با مؤلفین این کتاب ارتباط برقرار کنید.

ارتباط

فهرست مطالب املا

(اولیاء و مربیان)

شماره صفحه	فهرست برنامه‌ی املانویسی	شماره صفحه	فهرست برنامه‌ی املانویسی
۵۵	هفته‌ی اول اسفند	۱۱	هفته‌ی اول آبان
۵۶	هفته‌ی دوم اسفند	۱۲	هفته‌ی دوم آبان
۵۹	هفته‌ی سوم اسفند	۱۳	هفته‌ی سوم آبان
۶۲	هفته‌ی چهارم اسفند	۱۶	هفته‌ی چهارم آبان
۶۳	املای ماهانه: اسفند	۱۹	املای ماهانه: آبان
۶۴	املای فصلی: اسفند	۲۰	هفته‌ی اول آذر
۶۵	هفته‌ی سوم فروردین	۲۲	هفته‌ی دوم آذر
۶۸	هفته‌ی چهارم فروردین	۲۶	هفته‌ی سوم آذر
۶۹	املای ماهانه: فروردین	۲۹	هفته‌ی چهارم آذر
۷۰	هفته‌ی اول اردیبهشت	۳۱	املای فصلی: پاییز
۷۱	املای ماهانه: اردیبهشت	۳۲	هفته‌ی اول دی
۷۲	املای فصلی: بهار	۳۵	هفته‌ی دوم دی
۷۳	کاربای	۳۸	هفته‌ی سوم دی
		۴۱	هفته‌ی چهارم دی
		۴۳	املای ماهانه: دی
		۴۵	هفته‌ی اول بهمن
		۴۸	هفته‌ی دوم بهمن
		۵۱	هفته‌ی سوم بهمن
		۵۴	املای ماهانه: بهمن